

**ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΟΥ ΡΑΤΣΙΣΜΟΥ**

Ο ρατσισμός στη μηχανή του χρόνου

Βάσια Τσάμη

Μεταδιδακτορική ερευνήτρια,
Διδάσκουσα Κοινωνιογλωσσολογίας στο Τμήμα
Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία
του Πανεπιστημίου Αθηνών

για τη μελέτη & την αντιμετώπιση
της ακροδεξιάς

Ενότητα:

Ο ρατσισμός στη μηχανή του χρόνου

Τάξη: Γ' Γυμνασίου

Διάρκεια: 4 διδακτικές ώρες

Σε αυτή την ενότητα:

Θα κάνουμε μια **αναδρομή** σε ρατσιστικά φαινόμενα που έχουν παρατηρηθεί ιστορικά κατά το παρελθόν.

Θα συζητήσουμε διάφορα ρατσιστικά φαινόμενα **στη σύγχρονη ιστορία της Ελλάδας.**

Θα δούμε πτυχές του **ρατσιστικού μίσους** στην **Ελλάδα του σήμερα.**

1. Παρατηρήστε προσεκτικά τις παρακάτω φωτογραφίες και συζητήστε:

A.

B.

Γ.

Δ.

Ε.

ΣΤ.

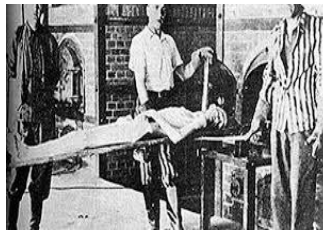
Ζ.

Η.

Θ.

- α. Σε ποια εποχή σας ταξιδεύουν και σε ποιο μέρος πιστεύετε ότι διαδραματίστηκαν τα παραπάνω στιγμιότυπα;
- β. Τι είδους γεγονότα έγιναν την περίοδο εκείνη;
- γ. Ποιοι ήταν οι εμπλεκόμενοι/ες στα γεγονότα αυτά;

ΒΑΣΙΚΕΣ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ

20 ΜΑΪΟΥ 1940

ΑΝΟΙΓΕΙ ΤΟ ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΟ ΑΟΥΣΒΙΤΣ I

Το Άουσβιτς I, το κύριο στρατόπεδο του συμπλέγματος στρατοπέδων του Άουσβιτς, ήταν το πρώτο που δημιουργήθηκε κοντά στο Οσβιέτσιμ. Η κατασκευή ξεκίνησε τον Μάιο του 1940, σε στρατώνες πυροβολικού που χρησιμοποιούνταν από τον πολωνικό στρατό. Το στρατόπεδο επεκτεινόταν συνεχώς με τη χρήση καταναγκαστικής εργασίας. Παρά το ότι το Άουσβιτς I ήταν αρχικά ένα στρατόπεδο συγκέντρωσης, που εξυπηρετούσε ποινική λειτουργία, διέθετε επίσης ένα θάλαμο αερίων και κρεματόριο.

8 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1941

ΕΝΑΡΞΗ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΤΟΥ ΑΟΥΣΒΙΤΣ II (ΜΠΙΡΚΕΝΑΟΥ)

Το Άουσβιτς II, ή Άουσβιτς-Μπίρκεναου διαιρούνταν σε εννέα τμήματα που χωρίζονταν μεταξύ τους με ηλεκτροφόρα συρματοπλέγματα και περιπολούνταν από φρουρούς των SS και σκυλιά. Το στρατόπεδο περιελάμβανε τμήματα για γυναίκες, άνδρες, Ρομά (Τσιγγάνους) και οικογένειες που είχαν απελαθεί από το γκέτο του Τερεζιένσταντ. Το Άουσβιτς-Μπίρκεναου έπαιξε κεντρικό ρόλο στο σχέδιο των Γερμανών για την εξολόθρευση των Εβραίων της Ευρώπης. Κάθε ένα από τα τέσσερα κτίρια είχε τρία τμήματα: μια περιοχή έκδυσης, ένα μεγάλο θάλαμο αερίων και κλιβάνους κρεματορίου. Οι δολοφονίες με αέρια συνεχίστηκαν μέχρι τον Νοέμβριο του 1944.

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1942

ΑΝΟΙΓΕΙ ΤΟ ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΟ ΑΟΥΣΒΙΤΣ III

Οι Γερμανοί δημιούργησαν το Άουσβιτς III, γνωστό ως Μπούνα ή Μόνοβιτς, για να παρέχει εργάτες που εργάζονται καταναστικά σε έργα συνθετικών ελαστικών. Οι κρατούμενοι που επιλέγονταν για καταναγκαστική εργασία καταγράφονταν και σημαδεύονταν με τατουάζ με αριθμούς αναγνώρισης στον αριστερό τους βραχίονα στο Άουσβιτς I.

27 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1945

Ο ΣΟΒΙΕΤΙΚΟΣ ΣΤΡΑΤΟΣ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΝΕΙ ΤΟ ΣΥΜΠΛΕΓΜΑ ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΩΝ ΤΟΥ ΑΟΥΣΒΙΤΣ

Ο σοβιετικός στρατός εισήλθε στο Άουσβιτς και απελευθέρωσε τους κρατούμενους που είχαν παραμείνει. Περίπου 60.000 κρατούμενοι, κυρίως Εβραίοι, κατά την απομάκρυνσή τους από το στρατόπεδο λίγο πριν την απελευθέρωσή τους εξαναγκάστηκαν σε μία πορεία θανάτου. Στη διάρκεια της εξαναγκαστικής εκκένωσης του Άουσβιτς, οι κρατούμενοι υποβλήθηκαν σε βάνουση κακομεταχείριση και πολλοί δολοφονήθηκαν. **Στη διάρκεια της σύντομης λειτουργίας του, σχεδόν 1 εκατομμύριο Εβραίοι σκοτώθηκαν στο Άουσβιτς. Μεταξύ των άλλων θυμάτων περιλαμβάνονται από 70.000 έως 74.000 Πολωνοί, 21.000 Ρομά και περίπου 15.000 Σοβιετικοί αιχμάλωτοι πολέμου.**

Διασκευή / Πηγή: Holocaust Encyclopedia

(<https://encyclopedia.ushmm.org/content/el/article/auschwitz-1>)

2. Παρακολουθήστε χωρίς ήχο το παρακάτω βίντεο που δείχνει ένα απόσπασμα από ομιλία του Αδόλφου Χίτλερ, του επικεφαλής της Ναζιστικής Γερμανίας.

Πηγή: https://www.youtube.com/watch?v=FJ3N_2r6R-o

- α. Πώς παρουσιάζεται ο Χίτλερ στο συγκεκριμένο βίντεο;
- β. Σχολιάστε το ύφος του, τις κινήσεις των χεριών και του σώματός του. Φανταστείτε ποια μπορεί να είναι η ένταση της φωνής του.
- γ. Τι πιστεύετε ότι λέει;
- δ. Τι συναισθήματα πιστεύετε ότι προκαλεί το ύφος και οι κινήσεις του Χίτλερ στο ακροατήριό του;
- ε. Ποιος μπορεί να είναι ο στόχος του Χίτλερ στη συγκεκριμένη ομιλία;

3. Διαβάστε προσεκτικά το παρακάτω κείμενο και τον πίνακα που το συνοδεύει:

ΝΟΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΥΠΗΚΟΟΤΗΤΑ

Οι Ναζί επεδίωκαν από καιρό να θεσπίσουν έναν νόμο που θα προσδιόριζε τους Εβραίους όχι με βάση τις θρησκευτικές πεποιθήσεις, αλλά σύμφωνα με φυλετικά χαρακτηριστικά [...].

Σύμφωνα με τον νόμο για τη γερμανική υπηκοότητα, μόνο άτομα «γερμανικού ή συγγενικού αίματος» μπορούσαν να είναι πολίτες της Γερμανίας. Ο νόμος καθόριζε ποιος ήταν και ποιος δεν ήταν Γερμανός, καθώς και ποιος ήταν και ποιος δεν ήταν Εβραίος. Οι Ναζί απέρριπταν την παραδοσιακή θεώρηση των Εβραίων ως μελών μιας θρησκευτικής ή πολιτισμικής κοινότητας. Αντίθετα, ισχυρίζονταν ότι οι Εβραίοι ήταν μια φυλή που οριζόταν με βάση την ιδιαίτερη γενετική τους ταυτότητα.

Παρά τους επίμονους ισχυρισμούς της ναζιστικής ιδεολογίας, δεν υπήρχε έγκυρη επιστημονική βάση για τον ορισμό των Εβραίων ως φυλή. Οι Ναζί νομοθέτες στράφηκαν

επομένως στη γενεαλογία για τον ορισμό της φυλής. Τα άτομα με τρεις ή περισσότερους παππούδες που είχαν γεννηθεί στην εβραϊκή θρησκευτική κοινότητα ήταν Εβραίοι βάσει νόμου. Οι παππούδες που είχαν γεννηθεί σε εβραϊκή θρησκευτική κοινότητα θεωρούνταν «φυλετικά» Εβραίοι. Η

«φυλετική» τους κατάσταση μεταβιβαζόταν στα παιδιά και τα εγγόνια τους. Βάσει του νόμου, οι Εβραίοι στη Γερμανία δεν ήταν πολίτες, αλλά «υποκείμενα του κράτους».

Διασκευή / Πηγή: Holocaust Encyclopedia

(<https://encyclopedia.ushmm.org/content/en/photo/chart-with-the-title-die-nuernberger-gesetze-nuremberg-race-laws>)

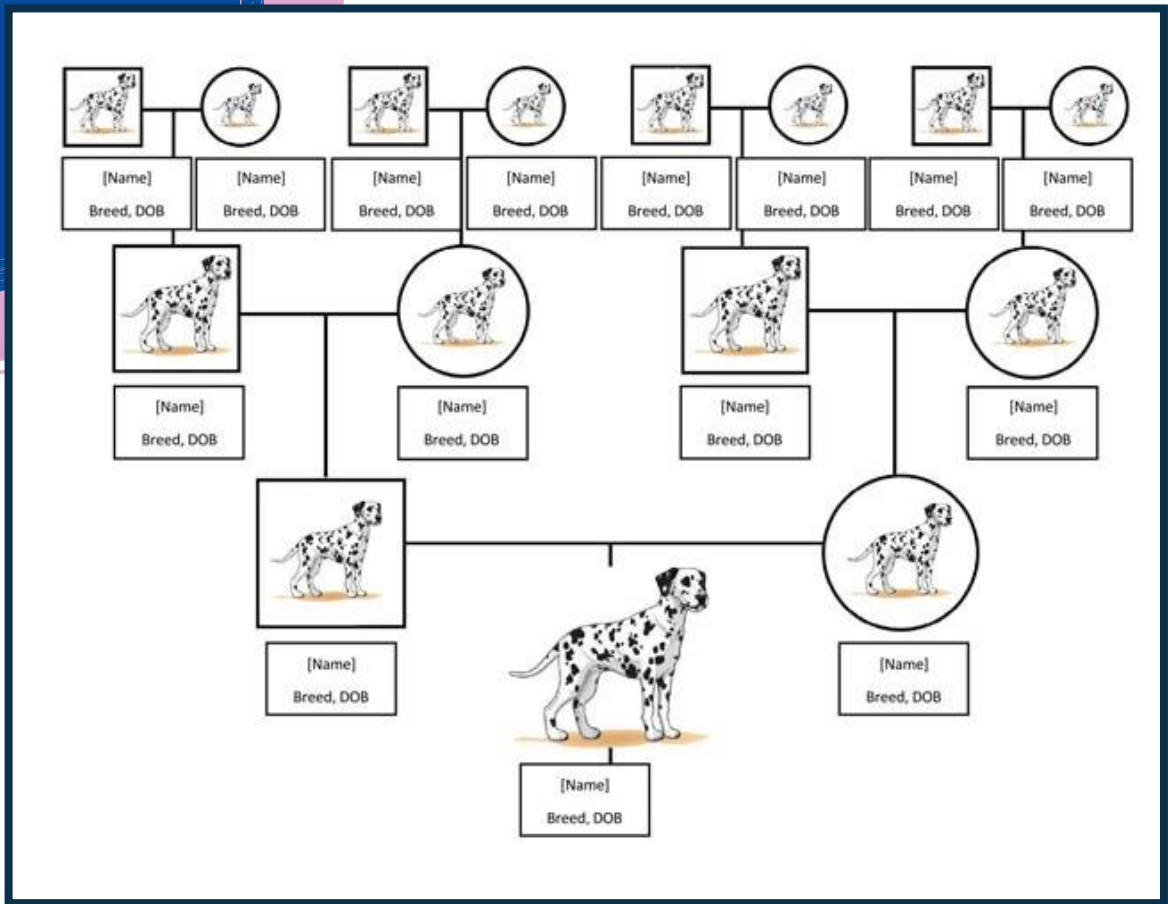
- α. Τι όριζε ο νόμος για τη γερμανική υπηκοότητα;
- β. Μπορείτε να υποθέσετε τι απεικονίζει το σχήμα που συνοδεύει το κείμενο;
- γ. Ποια η σχέση του νόμου για τη γερμανική υπηκοότητα με το εικονιζόμενο σχήμα που συνοδεύει το παραπάνω κείμενο;
- δ. Στην παρακάτω φωτογραφία απεικονίζονται ο Εβραίος Oskar Danker, ιδιοκτήτης κινηματογράφου, και η μη-Εβραία φίλη του, Adele. Το ζευγάρι ταπεινώθηκε από τους άντρες SA και SS στους δρόμους του Cuxhaven ως "διστραμμένο παράδειγμα". Αργότερα απήχθησαν και σκοτώθηκαν στις 27 Ιουλίου 1933.

Παρατηρώντας, λοιπόν, την παρακάτω εικόνα, συζητήστε τις συνέπειες που είχε η παραβίαση του νόμου για τη γερμανική υπηκοότητα.

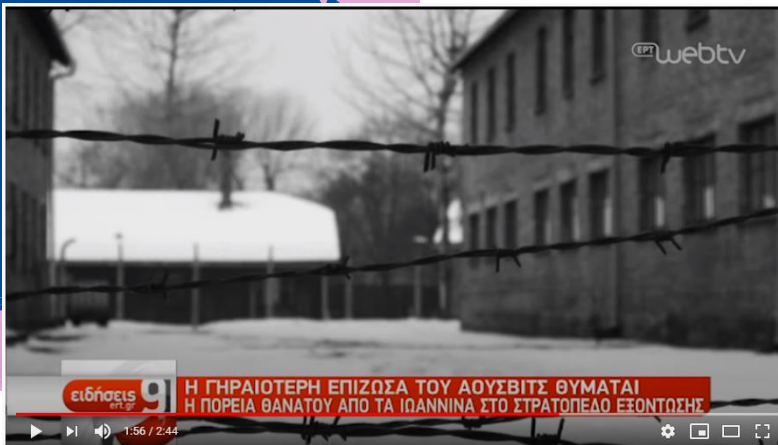

Πηγή: <https://tv.orf.at/orf3/stories/2646210>

ε. Τι δείχνει η παρακάτω εικόνα; Μπορείτε να κάνετε σύγκριση της εικόνας που συνοδεύει τον νόμο για τη γερμανική υπηκοότητα με την παρακάτω εικόνα; Ποιες ομοιότητες και ποιες διαφορές εντοπίζετε;

4. Παρακολουθήστε το βίντεο με τη συνέντευξη της Εσθήρ Κοέν. Η Εσθήρ ήταν μέλος της ισραηλίτικης κοινότητας των Ιωαννίνων και μέχρι πρόσφατα ήταν η γηραιότερη επιζώσα του Άουσβιτς.

Πηγή: <https://www.youtube.com/watch?v=c5kxfS27A8o>

- α. Πώς περιγράφει η Εσθήρ την μεταφορά της στο στρατόπεδο του Άουσβιτς;
- β. Ποιες εικόνες είναι χαραγμένες στο μυαλό της;
- γ. Το 1945, η Εσθήρ Κοέν επιστρέφει στα Γιάννενα και πάει κατευθείαν στο σπίτι της, στην οδό Γενναδίου 1. Στο παρακάτω απόσπασμα διηγείται τη στιγμή της επιστροφής της. Πώς πιστεύετε ότι ένιωσε;

«Όταν έκανα να μπω μέσα, εμφανίστηκε στο πρώτο σκαλοπάτι ένας άγνωστος και μου είπε: “Πού πας;”.

“Στο σπίτι μου”, του απάντησα.

Μου λέει, “μην προχωρείς, θα σου πω κάτι”. Λέω ορίστε. “Ξέρεις αν η μαμά σου είχε φούρνο στην κουζίνα;”.

Ολο χαρά εγώ απάντησα: “Βέβαια, ψήναμε το ψωμί, δεν ξέρω το σπίτι μου;” “Ε, αφού δεν σ’ έκαψαν οι Γερμανοί, θα σε κάψω εγώ αν τολμήσεις να μπεις μέσα”, μου είπε. Τι ήταν αυτό; Έλληνας, να με κάψει; Αυτός, εμένα; Θεέ μου...».

Πηγή: kathimerini.gr
(<https://bit.ly/3bTGa5d>)

5. Διαβάστε το παρακάτω κείμενο:

Η δίκη που συγκλονίζει την Γερμανία: Λύνει τη σιωπή του ο Ναζί λοχίας του Άουσβιτς που σκότωσε 170.000 ανθρώπους

Στα 94 του πλέον ο Reihold Hanning φάχνει την εξιλέωση για τις πράξεις του στην πιο σκοτεινή περίοδο της σύγχρονη ιστορίας.

Στη δίκη που ξεκίνησε τον περασμένο Φεβρουάριο στο Detmold κατηγορείται ότι συμμετείχε στις ομάδες των SS από το 1942 έως το 1944 που έκαναν τις επιλογές για το ποιο φυλακισμένοι θα πήγαιναν για εργασία και ποιοι για εκτέλεση στους θαλάμους αερίων. Σύμφωνα με το κατηγορητήριο ήταν υπεύθυνος για την τύχη 170.000

ανθρώπων. Υπολογίζεται ότι εκείνη την περίοδο οι Ναζί σκότωσαν περίπου 1,1 εκατομμύρια ανθρώπους στο Άουσβιτς και οι περισσότεροι από αυτούς ήταν Εβραίοι.

Ο 94χρονος είπε μεταξύ άλλων στην απολογία του: «Ντρέπομαι που εν γνώσει μου άφησα να γίνουν τόσα εγκλήματα και δεν έκανα τίποτα να τα αντιπαλέψω». Ο πρώην αξιωματικός των SS ήταν καθισμένος στο αναπηρικό του καροτσάκι μέσα στην αίθουσα του δικαστηρίου και μέχρι τέλους αρνείτο ότι είχε αναμιχθεί στην μαζική εκτέλεση ανθρώπων, υποστηρίζοντας ότι βρισκόταν στο μέρος του στρατοπέδου όπου δεν γίνονταν οι εκτελέσεις με αέρια. «Έμεινα σιωπηλός για όλη μου τη ζωή» είπε στο δικαστήριο ο Hanning. «Προσπάθησα να ξεπεράσω εκείνη την περίοδο, όμως το Άουσβιτς ήταν ένας πραγματικός εφιάλτης. Θα ευχόμουν να μην είχα βρεθεί ποτέ εκεί.»

Οι επιζήσαντες του Ολοκαυτώματος εκφράζουν την ικανοποίησή τους με την απόφαση του κατηγορουμένου να σπάσει την σιωπή του σε μια δίκη που όπως όλα δείχνουν θα είναι μια από τις τελευταίες (αν όχι η τελευταία) στην Γερμανία.

Η ετυμηγορία αναμένεται μέσα στο Μάιο ωστόσο από δικαστικούς κύκλους θεωρείται απίθανο να εκτίσει ποινή

φυλάκισης λόγω της διάρκειας της διαδικασίας προσφυγής.

Το BBC θυμίζει ότι πέρσι, ένα Γερμανικό δικαστήριο καταδίκασε τον Oskar Groening, 94 ετών, σε φυλάκιση τεσσάρων ετών για την ανάμιξή του στον θάνατο πάνω από 300.000 ανθρώπων.

Διασκευή κειμένου / Πηγή: Alfavita

(https://www.huffingtonpost.gr/2016/04/30/reinhold-hanning-ss-detmold_n_9813658.html)

- α. Ποιος είναι ο Reinhold Hanning και γιατί κατηγορείται;
- β. Πώς περιγράφει ο Hanning τις συνθήκες στο Άουσβιτς;
- γ. Σύμφωνα με τα λεγόμενα του Hanning, ποια φαίνεται να είναι η συναισθηματική του κατάσταση στην αίθουσα του δικαστηρίου;
- δ. Τι θεωρείτε ότι οδήγησε τον Hanning στο να διαπράξει ή να επιτρέψει εν γνώσει του να γίνουν τα εγκλήματα αυτά;
- ε. Αυτά τα εγκλήματα θεωρείτε ότι συμβαίνουν μόνο σε καιρούς πολέμου;

6. Διαβάστε το παρακάτω κείμενο:

Άλμπερτ Γκέρινγκ:

Ο αδερφός του υπαρχηγού του Χίτλερ που αντιστάθηκε στους Ναζί

Ο Άλμπερτ Γκέρινγκ γεννήθηκε το 1895 στο Βερολίνο. Ήταν το πέμπτο παιδί της οικογένειας, ο μικρότερος των τριών αγοριών. Ο μεγαλύτερος ήταν ο γνωστός Χέρμαν, ο στενός συνεργάτης του Χίτλερ. Σύμφωνα με ορισμένες πηγές ο Άλμπερτ γεννήθηκε από την σχέση της μητέρας του με τον εβραϊκής καταγωγής Χέρμαν φον Έπσταϊν.

Ο Άλμπερτ πολέμησε στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Όλα άλλαξαν όταν ο Χίτλερ ανήλθε στην εξουσία. Ο αδερφός του Χέρμαν ήταν ήδη στέλεχος του ναζιστικού κόμματος και στενός συνεργάτης του Χίτλερ. Κατόπιν έγινε υπουργός

Αεροπορίας. Ο Άλμπερτ όμως σιχαινόταν τον Χίτλερ.

Μια από τις πρώτες του πράξεις αντίστασης στο καθεστώς σημειώθηκε όταν άρχιζε να καθαρίζει τον δρόμο μαζί με ομάδα εβραϊκής καταγωγής γυναικών που τα Τάγματα Εφόδου τις είχαν υποχρεώσει να το κάνουν για να τις ταπεινώσει. Ο επικεφαλής έσπευσε να τον συλλάβει αλλά όταν είδε το όνομα Γκέρινγκ διέταξε και τις Εβραίες να φύγουν. Με δική του μεσολάβηση επίσης απελευθερώθηκε ο συλληφθείς από το καθεστώς Εβραίος πρώην εργοδότης του Όσκαρ Πίλτσερ. Κατόπιν φρόντισε να φυγαδεύσει τον Πίλτσερ και όλη του την οικογένεια εκτός Γερμανίας. Το ίδιο έπραξε και με άλλες εβραϊκές οικογένειες.

Χάρη στον αδερφό του στάλθηκε στην κατεχόμενη Τσεχοσλοβακία και ανέλαβε τη διεύθυνση των εργοστασίων Skoda. Εκεί ήρθε σε επαφή με την αντίσταση. Χρησιμοποιώντας την υπογραφή του αδερφού του βοήθησε πολλούς να απελευθερωθούν. Επίσης φρόντιζε να παίρνει κρατούμενους από στρατόπεδα συγκέντρωσης με την πρόφαση της εργασίας στα εργοστάσια τους οποίους απελευθέρωνε. Μετά τον πόλεμο κλήθηκε στο δικαστήριο της Νυρεμβέργης αλλά απελευθερώθηκε καθώς πολλοί από αυτούς που βοήθησε κατέθεσαν υπέρ του.

Ελεύθερος πια στη Γερμανία ένωσε την κατάρα του ονόματος που έφερε. Η δράση του Άλμπερτ Γκέρινγκ παρέμεινε άγνωστη μέχρι τη δεκαετία του 2000 περίπου όταν τον «ανακάλυψε» ένας Βρετανός ιστορικός.

Ελεύθερος πια στη Γερμανία ένωσε την κατάρα του ονόματος που έφερε. Η δράση του Άλμπερτ Γκέρινγκ παρέμεινε άγνωστη μέχρι τη δεκαετία του 2000 περίπου όταν τον «ανακάλυψε» ένας Βρετανός ιστορικός.

Διασκευή / Πηγή: cognoscoteam.gr
(<https://bit.ly/345bHOq>)

- α. Ποιος ήταν ο Άλμπερτ Γκέρινγκ, ποιος ο Χέρμαν Γκέρινγκ και ποια η σχέση τους με τους Ναζί;
- β. Ποια ιδεολογία πρέσβευε ο Άλμπερτ Γκέρινγκ και ποια ο Χέρμαν Γκέρινγκ;

7. Δείτε προσεκτικά την παρακάτω φωτογραφία.

Η φωτογραφία αυτή τραβήχτηκε στο Αμβούργο στις 13 Ιουνίου του 1936, στον εορτασμό για την καθέλκυση ενός εκπαιδευτικού σκάφους. Εστιάστε την προσοχή σας στο κυκλωμένο σημείο της φωτογραφίας. Απεικονίζει τον 26χρονο τότε August Landmesser, ο οποίος αρνείται να χαιρετήσει ναζιστικά. Το 1933, ο υπουργός Εσωτερικών του τρίτου Ράιχ καθιστά υποχρεωτικό για όλους τους δημοσίους υπαλλήλους τον ναζιστικό χαιρετισμό, ο οποίος υποδήλωνε τη λατρεία προς το πρόσωπο του Χίτλερ.

Το 1991 εντελώς τυχαία η κόρη του August, Irine, αναγνώρισε τον πατέρα της, σε αυτή την φωτογραφία που δημοσίευσε γερμανική εφημερίδα και δήλωσε:

«Βλέποντας χθες την φωτογραφία, χωρίς να ξέρω την ιστορία της, η πρώτη σκέψη που έκανα ήταν για το πόσο μοναχική είναι η αντίδραση απέναντι στον όχλο πολλές φορές. Τι δύναμη χρειάζεται το άτομο για να κάνει πράξη τη φράση «κόντρα στο ρεύμα». Πώς να αισθάνεται κάποιος μόνος του απέναντι σε όλους. Τι τίμημα τελικά πληρώνει αυτός που αρνείται να συμβαδίσει με τους πολλούς. Και πόσο εσωτερικό και προσωπικό θέμα είναι το να ασπάζεσαι τον ναζισμό. Έχω την εντύπωση ότι η φωτογραφία αυτή, αν την δούμε με

«...ματιά, αποκαλύπτει την ατομική ευθύνη απέναντι στο κοινό καλό και την ευθύνη που χάνεται μέσα στις φωνές του όχλου.»

Διασκευή / Πηγή: Lifo
(<https://www.lifo.gr/team/u653/45316>)

- α. Ποια χαρακτηριστικά μπορεί να έχει ένα άτομο το οποίο δεν υπακούει σε μία ιδεολογία σαν αυτή των Ναζι;
- β. Τι συνέπειες μπορεί να έχει για τη ζωή ενός ατόμου η ανυπακοή σε μια ιδεολογία όπως αυτή των Ναζι;

8. Διαβάστε το παρακάτω κείμενο:

Απαρτχάιντ:

Ο ρατσισμός που έγινε νόμος

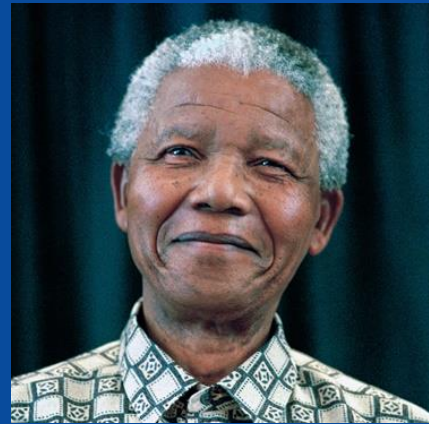
Στις 29 Ιουνίου 1949 η κυβέρνηση της Ν. Αφρικής απαγορεύει την τέλεση μικτών γάμων, μεταξύ λευκών και μαύρων, ξεκινώντας στην ουσία την εφαρμογή του ρατσιστικού νόμου, με το όνομα Απαρτχάιντ. Ο όρος Απαρτχάιντ σημαίνει στην τοπική διάλεκτο «διαχωρισμός» και επιβλήθηκε από την κυβέρνηση σε όλα τα επίπεδα της ζωής, από την παιδεία ως την υγεία, ενώ όσοι αντιστάθηκαν έχασαν τη ζωή τους ή κλείστηκαν στη φυλακή για δεκαετίες. Οι μαύροι πολίτες στερήθηκαν την ιθαγένειά τους, **ενώ** ήταν υποχρεωμένοι να φέρουν μαζί τους βιβλιάριο με δαχτυλικά αποτυπώματα, φωτογραφία και πληροφορίες για τις περιοχές στις οποίες τους επιτρεπόταν η είσοδος.

Το Απαρτχάιντ προκάλεσε έντονη εσωτερική αντίσταση. Μια σειρά από εξεγέρσεις και διαμαρτυρίες οδήγησαν την απαγόρευση της αντιπολίτευσης και οι ηγέτες της οδηγήθηκαν στη φυλακή. Η αντίσταση διαδόθηκε σε ολόκληρη τη χώρα και έγινε πιο βίαιη, ενώ η κυβέρνηση απάντησε με αυξανόμενη καταπίεση και βία.

Η κυβέρνηση κατέφευγε συχνά στις «καταστάσεις εκτάκτου ανάγκης»,

μέχρι το 1989, κατά τη διάρκεια των οποίων ο καθένας μπορούσε να συλληφθεί χωρίς να του απαγγελθεί κατηγορία και να φυλακισθεί για διάστημα έως και 6 μηνών. Όσοι δικάστηκαν καταδικάστηκαν σε θάνατο, εξορίστηκαν ή καταδικάστηκαν σε ισόβια φυλάκιση, όπως ο Νέλσον Μαντέλα.

Οι μεταρρυθμίσεις του Απαρτχάιντ που έγιναν το 1980 δεν ικανοποίησαν την διογκούμενη αγανάκτηση και αντίδραση και το 1990 ο πρόεδρος Frederik Willem de Klerk ξεκίνησε τις διαπραγματεύσεις για τον τερματισμό του ρατσιστικού νόμου, με αποκορύφωμα τις πολυ-φυλετικές δημοκρατικές εκλογές του 1994, τις οποίες κέρδισε το κόμμα του Νέλσον Μαντέλα, Αφρικανικό Εθνικό Κογκρέσο.

Πηγή: tvxs – Ανεξάρτητη ενημέρωση
(<https://bit.ly/31G9pno>)

- α. Τι σημαίνει ο όρος *απαρτχάιντ* στην τοπική διάλεκτο της Ν. Αφρικής;
- β. Τι όριζε ο νόμος Απαρτχάιντ;
- γ. Αν κάποιος/α παραβίαζε το συγκεκριμένο νόμο, τι επιπτώσεις ή κυρώσεις υπήρχαν;
- δ. Κάντε σύγκριση του Απαρτχάιντ με το νόμο για τη γερμανική υπηκοότητα (βλ. Δραστηριότητα 3). Τι είδους ομοιότητες και τι είδους διαφορές εντοπίζετε ανάμεσα στους δύο νόμους;

9. Διαβάστε το παρακάτω κείμενο:

ΣΥΓΚΛΟΝΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΗΠΑ ΤΟΥ 1920

Τις δυσκολίες, τις κακουχίες και τον κοινωνικό ρατσισμό που αντιμετωπίζουν οι μετανάστες στην Ελλάδα τη σύγχρονη εποχή, βίωσαν οι ίδιοι οι Έλληνες στις συντηρητικές ΗΠΑ του 1920 κατά τη διάρκεια της μετανάστευσης. Ένα συγκλονιστικό άρθρο παραθέτει ιστορικά στοιχεία παρουσιάζοντας μία πραγματικότητα που ο ελληνικός λαός έχει μάλλον ξεχάσει.

Σε μία συγκλονιστική έρευνα που έγινε από το www.TVXS.gr, παρουσιάζεται η ζωή των Ελλήνων μεταναστών στις ΗΠΑ, οι οποίοι αντιμετωπίζονταν ως φυλή υποδεέστερη και ανάξια των προγόνων της, ενώ είχαν την ίδια αντιμετώπιση με τους έγχρωμους της Νέας Ορλεάνης (χαρακτηριστικό το πρωτοσέλιδο εφημερίδας της εποχής «Λευκή γυναίκα εθεάθη με Έλληνα!»)

Μάλιστα σε πολλές περιοχές επιβάλλονταν οι «κανόνες» που εφάρμοζαν οι πολιτείες για τους αφροαμερικάνους «νέγρους», όπως υποτιμητικά τους αποκαλούσαν, αφού διαχώριζαν τους δημόσιους χώρους σε σημεία στα οποία επιτρεπόταν να πάνε οι

λευκοί και σε πιο περιορισμένα σημεία οι νέγροι και οι «μη λευκοί», όπως αποκαλούσαν τους Έλληνες και τους Ιταλούς μετανάστες.

Η έννοια «λευκός» ωστόσο δεν αναφερόταν σε χρώμα δέρματος, αλλά στην κοινωνική τάξη που ανήκαν τα συγκεκριμένα άτομα, ενώ ρατσιστές απέναντι στους Έλληνες ήταν ακόμα και οι Ιρλανδοί, που αποτελούσαν το πρώτο κύμα μεταναστών στις ΗΠΑ και αρχικά έχαιραν της ίδιας αντιμετώπισης, αλλά πλέον είχαν αφομοιωθεί από την αμερικανική κοινωνία.

Σύμφωνα με στοιχεία που παρέθεσε ο ομογενής καθηγητής D. Georgakas από το Ντιτρόιτ, που βοήθησε στην συγκεκριμένη έρευνα, ο τρόπος διαβίωσης των Ελλήνων στις ΗΠΑ των αρχών του περασμένου αιώνα, ήταν όπως βλέπουμε σήμερα τους μετανάστες στη χώρα μας. Θεωρούνταν πηγή μόλυνσης και κίνδυνος για τη δημόσια υγεία (αποκαλούνταν «filthy Greeks», «βρωμοέλληνες»), ενώ σε ταμπέλες εστιατορίων εμφανιζόταν συχνά η επιγραφή «All American. No rats. No Greeks» («Αμιγώς Αμερικάνικο. Όχι ποντίκια. Όχι Έλληνες»)

Ωστόσο και από την πλευρά τους οι Έλληνες αρνούσαν να μάθουν Αγγλικά και να ενταχθούν στην κοινωνία και συναναστρέφονταν μόνο μεταξύ τους στα καφενεία τους μιλώντας για πολιτική, πίνοντας και τζογάροντας, γεγονός ασυνήθιστο και σοκαριστικό για τον συντηρητικό μέσο Βορειοαμερικάνο.

Δημοσιεύματα του Τύπου αναφέρονταν στους Έλληνες μετανάστες με τους χαρακτηρισμούς «επικίνδυνοι», «τσαντάκηδες», «βιαστές ανηλίκων» και «βρωμιάρηδες», αποδίδοντάς τους την υψηλή εγκληματικότητα. Χαρακτηριστικό παράδειγμα η τακτική στήλη «Έλληνες εν Αμερική» του *Ελληνικού Αστέρου* του Σικάγου, που περιείχε ως επί το πλείστον αναδημοσιεύσεις από τον τοπικό τύπο διάφορων περιοχών: σε σύνολο 149 ειδήσεων που δημοσιεύθηκαν στις 12 πρώτες εβδομάδες του 1909, οι 78 αφορούσαν πραγματικά εγκληματικά περιστατικά με δράστες Έλληνες μετανάστες ενώ άλλες 16 ασχολούνταν με παρεμφερείς κατηγορίες που λανθασμένα ή «φουσκωμένα» τους αποδόθηκαν.

Παρά τους χαρακτηρισμούς αυτούς και τον ρατσισμό που βίωναν οι Έλληνες στις ΗΠΑ, τα φθηνά εργατικά χέρια που πρόσφεραν τους έβρισκαν δουλειά ακόμα και στη Μεγάλη Ύφεση του 1929. Το αποτέλεσμα ήταν, οι Αμερικάνοι να κατηγορούν τους Έλληνες μετανάστες ότι τους έπαιρναν τις δουλειές, ωστόσο στην πραγματικότητα επρόκειτο για δουλειές που οι ίδιοι οι Αμερικάνοι αρνούσαν να κάνουν γιατί τις θεωρούσαν υποδεέστερες και ευτελείς.

Διασκευή κειμένου / Πηγή: [iefimerida.gr](https://bit.ly/39TIXf3)
(<https://bit.ly/39TIXf3>)

- α. Τι είδους κοινωνικές κατηγοριοποιήσεις έκαναν οι πολίτες των ΗΠΑ στις αρχές του προηγούμενου αιώνα;
- β. Πώς φαίνεται να αντιμετωπίζονταν οι Έλληνες μετανάστες στις ΗΠΑ την δεκαετία του 1920; Γιατί θεωρείτε ότι αντιμετωπίζονταν με αυτόν τον τρόπο;

10. Χωριστείτε σε ομάδες και επιλέξτε είτε τα δημοσιεύματα του χθες είτε τα δημοσιεύματα του σήμερα. Συζητήστε τις απόψεις που προβάλλονται, εντοπίστε κοινά σημεία με απόψεις που συναντήσαμε σε προηγούμενα κείμενα της ενότητας αυτής.

Α. Δημοσιεύματα ... του χθες

«Εφιάλτης για τους κατοίκους ή «ουρβίωση» με τους «εγχρωμούς πάνθηρες»

Κύματα εγχρώμων κατακλύζουν την Ελλάδα **ΕΡΕΥΝΑ**

Γράφει ο Αντ. Λαυρό

«ΜΑΥΡΟΣ ΤΡΟΜΟΣ» ΣΕ ΑΘΗΝΑ ΠΕΙΡΑΙΑ

Τό «ξένο εγκλημα» απλώνεται...

«Απαγορευμένες ζώνες» όπου δεν τολμούν να περάσουν οι Έλληνες

Μια κλίμακα από άσπρους ανθρώπους που περπατούν με τα πόδια τους, με τα χέρια τους στα πλάγια, με τα πόδια τους να κινούνται με μια αργή, αλλά σταθερή βηματική κίνηση, να περπατούν από το κέντρο της Αθήνας προς την Πειραιά, να περπατούν από την Αθήνα προς την Πειραιά, να περπατούν από την Αθήνα προς την Πειραιά, να περπατούν από την Αθήνα προς την Πειραιά...

ΤΑ ΒΑΣΙΚΑ ΑΙΤΙΑ

Επισημαίνεται ότι οι μαύροι, οι οποίοι, σύμφωνα με τις πληροφορίες, είναι πλέον άνω των 100.000 στην Ελλάδα, είναι πλέον άνω των 100.000 στην Ελλάδα, είναι πλέον άνω των 100.000 στην Ελλάδα...

Εισβολή εγχρώμων από τρεις ηπείρους **ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΣ**

«Μαύρη πλημμύρα» απειλεί να πνίξει τον Πειραιά

«Υπάρχει κίνδυνος κατάληξης της πόλης και Πειραιά στα σπλάχνα»

«Η ποσοστιαία αύξηση του πληθυσμού σε υπαίθριους χώρους, της Γαλιαρδίας, λαμβάνει τρομακτικές προεκτάσεις αν συνεχιστεί το ίδιο»

Επίσης, είναι πολύ πιθανό να υπάρξει ένας μεγάλος αριθμός αλλοδαπών που θα εγκατασταθούν στην περιοχή, με αποτέλεσμα να αυξηθεί ο πληθυσμός της περιοχής...

ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ: ΜΕ ΚΑΤΑΛΗΨΗ ΚΙΝΔΥΝΕΥΕΙ Η ΠΟΛΙ

ΣΤΟ ΠΑΝΙΚΟ

“γκέττο,” τών μαύρων του Πειραιά

ΚΥΜΑ ΒΙΑΣ ΚΑΙ ΛΑΘΡΕΜΠΟΡΙΟΥ

Επισημαίνεται ότι οι μαύροι, οι οποίοι, σύμφωνα με τις πληροφορίες, είναι πλέον άνω των 100.000 στην Ελλάδα, είναι πλέον άνω των 100.000 στην Ελλάδα...

ΤΑ ΤΕΛΗΡΑ

Επισημαίνεται ότι οι μαύροι, οι οποίοι, σύμφωνα με τις πληροφορίες, είναι πλέον άνω των 100.000 στην Ελλάδα, είναι πλέον άνω των 100.000 στην Ελλάδα...

B. Δημοσιεύματα ... του σήμερα

ΠΡΩΤΟ ΘΕΜΑ **Children «μην» Τα Παιδια Των Ανθρωπων**

www.protothema.gr

ΚΛΑΙΒ ΟΥΓΕΝ ΤΖΟΥΛΙΑΝ ΜΟΥΡ ΜΑΙΚΑ ΚΕΙΝ

Μετά την Προανακριτική ΕΡΧΕΤΑΙ ΚΑΙ ΤΟ ΕΙΔΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

Στόχος της Βουλής να αποδειχθεί αν ο Παπακωνσταντίνου διέγραψε τα 3 ονόματα - Πώς ο σπίαζος της Εξοδής της του αποκαλύπτει το «κίνητρο» του πρώην υπουργού

Ενώ το Δημόσιο έχασε 15 δισ. €

Το γεύμα του λαθρομετανάστη 3 φορές πιο ακριβό από του φοιτητή

Το Δημόσιο πληρώνει πανάκριβα τα κυκλώματα του κέτερινγκ που «σιτίζονται» από τα κέντρα κράτησης των 12.000 αλλοδαπών. Χρεώνουν 5,8€ το γεύμα του καθενός, ενώ το κράτος δίνει μόνο 2,2 € για το φαγητό κάθε νέου που σπουδάζει

ΣΤΟΙΧΕΙΑ-ΣΟΚ ΑΠΟ ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Εκαναν ταξί το υπερπολυτελές jet των 15 θέσεων ΜΕ ΤΟ ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΑΕΡΟΣΚΑΦΟΣ

ΜΑΚΕΛΕ/Ο

Η ΑΚΑΘΑΡΣΤΗ ΠΑΤΡΙΣΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΔΑΝΕ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

• ΕΞΕΚΙΝΗΣΕ Η ΣΕΒΟΛΗ • ΦΟΤΟΓΡΑΦΙΚΑ ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΤΑ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΣΦΑΧΤΕΣ ΠΟΥ ΛΙΑΖΟΝΤΑΙ - 7 ΣΕΛΑ ΡΕΠΟΡΤΑΖ

ΠΕΤΑΞΕΤΕ ΤΟΥΣ ΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ ΓΙΑΤΙ ΘΑ ΜΑΣ ΦΑΝΕ ΖΩΝΤΑΝΟΥΣ

ΚΥΡΑ ΤΑΞΙΑ Η ΘΕΙΣΣΑ των Λαθραίων

ΕΥΝΕΤΕΥΣΗ Η ΜΠΑΛΑΜΑΚΟΣ ΑΠΑΝΑ ΑΡΧΕΤΕΡΟΥ ΠΟΥ ΕΤΡΕΦΑΝ ΜΟΥΣ ΚΑΙ ΤΕΡΑ ΣΥΝΟΜΙΛΟΥΝ ΜΕ ΤΟ ΑΝΤ

Τσαγκαρίλια και μεγάλες ποσοτικές στο Πανεπιστήμιο

ΘΑ ΓΙΝΕΙ ΤΟΥ ΠΟΥΤΙΝ 5 ΔΙΣ. προκαταβολή για τον αγώνα

ΠΕΡΙΕΡΙΧΟΝΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗ ΖΩΗ

ΔΟΥΛΕΜΠΟΡΟΣ ΕΠΙΣΕ ΛΑΘΡΟΜΕΤΑΝΑΣΤΗ ΣΤΑ ΣΚΥΛΩΦΑΡΑ!

Κόλαση στη Μυτιλήνη, που ζητά να κηρυχθεί σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης

ΑΣΦΥΞΙΑ από λαθραίους

Συσκέψεις αγωνίας στο Μέγαρο Μαξίμου

Τα καράβια μεταφέρουν μιλιούνια στον Πειραιά! Γεμίζουν πάλι οι πλατείες και τα πάρκα της Αθήνας! Δεν χωράει άλλους το Κέντρο Φιλοξενίας στον Ελαιώνα

ΚΑΙ «ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ» ΤΖΙΚΑΝΤΙΣΤΕΣ ΣΤΗ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ

Παγκόσμια ανατριχίλα!

Άλλοι δωδεκά προαφρικές πήγαν κίβες με δύο πλοία που βυθίστηκαν

ΜΑΚΕΛΕ/Ο

«ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ ΕΙΝΑΙ ΣΑΤΑΝΑΔΕΣ ΠΟΥ ΗΡΘΑΝ ΝΑ ΜΑΣ ΚΟΥΦΟΥΝ ΤΑ ΚΕΦΑΛΙΑ»

ΤΡΑΓΩΔΙΑ ΣΤΗ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ

Αντιπροσωπεία του ΕΚΚΑ

Παράκληση του ΕΚΚΑ

Αντιπροσωπεία του ΕΚΚΑ

Αντιπροσωπεία του ΕΚΚΑ

11. Χωριστείτε σε ομάδες:

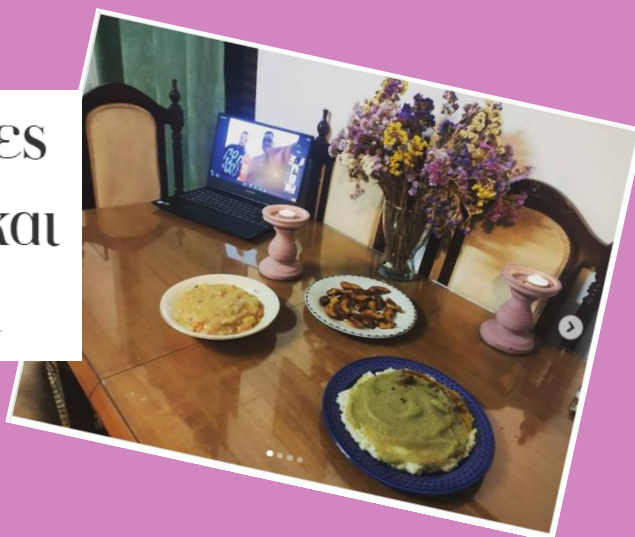
A. Σχολιάστε τα παρακάτω δημοσιεύματα.

B. Βρείτε και συζητήστε στην τάξη και άλλα αντίστοιχα δημοσιεύματα που να προβάλλουν την αρμονική συνύπαρξη των Ελλήνων με μεταναστευτικές/προσφυγικές ομάδες.

[1]

Έλληνες και πρόσφυγες μοιράζονται συνταγές και ιστορίες μέσω Zoom

Πηγή: <https://www.in.gr/2021/01/31/life/stories/ellines-kai-prosfyges-moirazontai-syntages-kai-istories-meso-zoom/>

[2]

Έλληνες και πρόσφυγες ερασιτέχνες φωτογράφοι παρουσιάζουν ένα φωτογραφικό ταξίδι σε επτά ελληνικές πόλεις

<https://www.iefimerida.gr/politismos/ellines-kai-prosfyges-fotografoi-poleis-07-03>

[3]

«Όλοι Μαζί Παρέα στο Μουσείο»: Μία έκθεση με έργα προσφύγων και Ελλήνων μαθητών

Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης

Πηγή: <https://www.elculture.gr/blog/oloi-mazi-parea-sto-mouseio/>

[4]

Έλληνες και πρόσφυγες χορεύουν μαζί στη Νέα Παραλία

<https://www.thesout.gr/46924/ellines-ke-prosfiges-chorevoun-mazi-sti-nea-paralia-fotovideo/>